

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๖ (กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา)

ข้อเท็จจริง

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (นายพิเชต สุนทรพิพิธ) ผู้ร้อง ได้มีคำร้องลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) และมาตรา ๑๕๘ สรุปเป็นใจความได้ว่า

กรณีเรื่องนี้สืบเนื่องจากพลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ และคณะ ยื่นหนังสือร้องเรียนขอให้ผู้ร้องวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหาดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องเห็นว่า การวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ต้องพิจารณาก่อนว่าคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง คือ บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) หรือไม่ ซึ่งผู้ร้องได้วินิจฉัยว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มิใช่บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงไม่มีอำนาจที่จะรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณา เพื่อเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้จากผลของคำวินิจฉัยดังกล่าว พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ และคณะ ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ร้องโต้แย้งว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ร้องจึงต้องวินิจฉัยรับเรื่องร้องเรียนเพื่อเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น เมื่อมีการโต้แย้งว่า ผู้ร้องมีอำนาจรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ผู้ร้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจเช่นนั้นจึงถือได้ว่า ได้มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว ในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและ

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น เพื่อให้การต่าง ๆ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ ปัญหาที่
จึงสมควรที่จะได้รับการพิจารณาวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ โดยการพิจารณาวินิจฉัยปัญหานี้จะเป็นการตีความ
บทบัญญัติรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๕๗ (๑) และมาตรา ๑๕๘ ในปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนุญโดยตรง ผู้ร้องจึงเห็นว่า เป็นกรณีที่มี
ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในฐานะที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนุญ
ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖

ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖ ว่า
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจพิจารณาว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง เป็นบุคคล
ที่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๕๗ (๑) เพื่อพิจารณา
เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนุญ ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๕๘
หรือไม่

ข้อวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนุญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนุญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนุญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และได้ตั้งประเด็นในการพิจารณาวินิจฉัยว่า

ศาลรัฐธรรมนุญมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖
หรือไม่

รัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กร
ต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนุญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนุญ
เพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

ในการพิจารณาว่า ศาลรัฐธรรมนุญมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวของผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภาไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่า กรณีของคำร้อง
ดังกล่าว เป็นไปตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

กรณีจะเป็นไปตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖๖ ได้จะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนุญเกิดขึ้น และ
๒. ผู้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัย ต้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนุญที่มีปัญหา ดังกล่าว
หรือประธานรัฐสภา

สำหรับในส่วนขององค์ประกอบเกี่ยวกับผู้ร้อง หรือผู้เสนอเรื่องนั้น กรณีคำร้องข้างต้นของผู้ร้อง คือ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาซึ่งเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ในส่วนขององค์ประกอบเกี่ยวกับผู้ร้อง จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

สำหรับองค์ประกอบในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การตามรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ มิได้บัญญัติว่าจะต้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การตามรัฐธรรมนูญสององค์การขึ้นไป ดังนั้น ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การตามรัฐธรรมนูญเพียงองค์การเดียว และมีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจริง ก็ถือได้ว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

สำหรับกรณีตามคำร้องดังกล่าว พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้รับคำร้องเรียนจาก พลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ และคณะ ขอให้ผู้ร้องวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของ คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ร้องมีความเห็นว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มิใช่บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงไม่มีอำนาจที่จะรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณา เพื่อเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ อย่างไรก็ตาม พลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ และคณะ ได้โต้แย้งว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ร้อง จึงต้องวินิจฉัยรับเรื่องร้องเรียน เพื่อเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อมีการโต้แย้งดังกล่าวเกิดขึ้น จึงถือได้ว่า ได้มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นแล้ว ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายังมิได้วินิจฉัยในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด และได้ส่งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ตนมีอำนาจรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณาหรือไม่นั้น ก็จะถือได้ว่าเป็นการปรึกษา หรือมิได้มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ที่เกิดขึ้นจริง กรณีก็จะไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แต่กรณีตามคำร้องนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้วินิจฉัยไปแล้วว่า ตนเองไม่มีอำนาจที่จะรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ เพราะคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มิใช่เป็นบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) และเมื่อได้วินิจฉัยไปเช่นนั้น ผู้ที่ร้องเรียนได้โต้แย้งว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องรับเรื่องไว้พิจารณา เท่ากับเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ซึ่งมีความเห็นไม่ตรงกันระหว่างผู้ร้องเรียนกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ของรัฐสภา จึงเป็นปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นผู้เสนอเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเอง เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) และมาตรา ๑๕๘ ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ